

Yhteenveto taloudelliset ja toiminnalliset muutokset vuoden 2019 talousarviossa, 12.11.2019

PK050 Taloushallinto

Palveluiden ostot OK050, robotiikkasovellusta ei hankita (-100 000 €)
määrärahasiirto OK052:lle (talouspalveluiden palkka- ym. Menot)
karsinta 1052P ostopalveluista (varaus isompi kuin Monetran palveluveloitukset v. 2019).
Jätetään varausta Finan kehitystöihin 20.000€.

PK070 Henkilöstöhallinto

Työterveyshuollon ostopalvelut toteutuneet arvioitua korkeammalla tasolla johtuen mm. lääkäriresurssin paranemisesta.
Tulopuolella työterveyshuollon kustannuksista saatavat Kela korvaukset ovat arvioitua suuremmat johtuen työterveyshuollon kustannusten korkeammasta tasosta.
Kustannuspaikalle 11201 ei tehty talousarviosuunnittelussa palkkavarausta, määrärahasiirrot sisältävät lomakorvauksen.

PK110 Palvelukeskus 1 (Taseyksiköt)

Lisätalousarvio 2109 esitys:

Palvelukeskus 1 (taseyksiköt) toiminta ja palvelujen kysyntä on ollut vilkasta 1-9/2019. Lähetemäärät ovat kokonaisuutena laskeneet, johtuen Kuvantamiskeskuksessa tehdyistä muutoksista. Tiettyjen erikoislääkäreiden rekrytointi on haasteellista useassa osaamiskeskuksessa (mm käsikirurgia, ortopedia, patologia, radiologia, neurologia) ja tämän vuoksi myös hoitotakuu tavoitteissa pysyminen vaatii erityisjärjestelyjä. Nyt leikkauksia odottavia (yli 6 kk) on 6 kpl ja avohoitto (poliklinikka potilaita) jonottanut yli 3 kuukautta on 206. Hoitotakuun vuoksi on tarvittu yli- ja lisätyöjärjestelyjä ja erillisrekrytointeja, jotka kasvattavat henkilöstökuluja. Avohoitokäynnit ja leikkausmäärät kasvavat yli asetettujen tavoitteiden (käsikirurgiassa osa leikkauksista on jo polikliinisiä, jotka eivät näy varsinaisina leikkauslukuina). Toisaalta hoitopäivät ja hoitotaksot alittuvat, mutta siihen on syynä toiminnan järjestely avohoitopainotteiseksi ja hoitoprosessien sujuva kehitys (Leiko ja Herko toiminta). Tämä toimintahan on kokonaistaloudellista ja siihen tavoitteellisesti pyritäänkin.

Taloslukuja katsomalla olemme ulkokuntamyyntitavoitteesta jäljessä johtuen etupäässä keskittämisasiasetuksen toteutumisen viivästyisestä ja siihen liittyvästä epäselvyydestä (mm avosydänkirurgiassa Keski- Suomen sairaanhoitopiiri on hankkinut puolet avosydänkirurgisista leikkauksista Tampereelta). Toisaalta ortopedian alueella jäsenkunta myynti on kehittynyt suotuisasti ja neurokirurgian alueella on myyntiä oman ERVA alueen ulkopuolellekin. Jäsenkuntamyynti toteutuisi ilman jäsenkuntien palautusta lähes suunnitelman mukaisesti.

Toiminta ja talous analyysien pohjalta syntyy käsitys, ettei 2019 vahvistettu taloussuunnitelma toteudu alkuperäisessä muodossa, vaan siihen tarvitaan seuraavat muutokset. Tämä siitäkin huolimatta, että kevään ja kesän aikana on tehty erilaisia sopeuttamistoimia henkilöstömenojen alentamiseksi (mm lomarahojen vaihtoa ja ylimääräisiä lomia, koulutusmäärärahaileikkauksia jne.) Nämä sopeuttamistoimet myös alentavat tuloja.

Menot

**Ennusteen 1-9/2019 mukainen lisätalousarvion menot ovat 5,060 M€.
Taulukossa on eritelty osaamiskeskuksittain muutokset menolajeittain.**

	PK 110	OK110	OK111	OK112	OK113	OK114	OK1115
menolaji							
Palkat	180 000	0	-100 000	100 000	300 000	0	-120 000
Materiaalin ostot	2 200 000	0	500 000	0	1 100 000	400 000	200 000
Palvelujen ost sis 43	-100 000	0	0	100 000	0	100 000	-300 000
Palvelujen ost ulk 43	1 330 000	0	0	400 000	480 000	550 000	0
Sisäiset Menot 45	400 000	0	0	0	300 000	0	100 000
Toiminna Muut Menot 47	950 000	0	300 000	0	650 000	0	0
Yhteensä	5 060 000						

Perustelut: Kaikkien osaamiskeskusten budjettia sopeutettiin syksyllä 2018 budjetin valmistelun yhteydessä, joten jo lähtökohtaisesti saatu taloussuunnitelma oli kireä. Henkilöstön palkka kustannukset ovat lähes budjetissa. Muutamat ylimääräiset kuluerät ovat syynä palkkamenojen ylittymiseen

..

42 Tarvikkeet:

Sydänkeskuksen ja neurokeskuksen päivystys alueella tapahtuvia toimenpiteitä ei oltu budjetoitu 2018 taloussuunnitelmaan ja ne tulivat yllätyksenä PK 1:lle siinä vaiheessa kun 2019 budjetti oli laadittu aivan 2018 lopussa (oletus ollut Päivystysalue?). Tästä seurasi n 1 M€ lisäkulu (tarvikkeet ja palvelut momenteille) ja tämä oli jo lähtökohtaisesti syy 2019 budjetin riittämättömyyteen.

Neurokeskuksella ja ortopedialla mm implanttien kulut suuremmat

Kuvantamisella kertakäyttötarvikkeiden käyttö runsaan kysynnän ohella on nostanut materiaalikuluja. Kuvantamisen toimintaluvut on korkeammat kuin 2019 oli ennakoitu.

Leikkauksia on vuoden 2019 aikana tehty kuitenkin enemmän (ylimääräisistä sopeutustoimista huolimatta), vaikka hoitopäivien määrä on pienempi. Osin tämä selittyy Leiko ja Herko toiminnan lisääntymisestä – aiheutuu tarvike ja palvelukuluja, mutta säästyy vuodeosastokuluja. Ts. toiminta on kokonaistaloudellista, mutta saattaa paradoksaalisesti näyttää talousluvuissa menojen lisääntymisenä ja tulojen vähentymisenä. Lisäksi vilkas leikkaustoiminta merkitsee lisääntyvää tarvikkeiden ja palvelujen käyttöä.

43 Palvelut

2019 budjetin laadinnassa tehty sopeutus.

Laaja ja kuitenkin vilkas leikkaustoiminta ja avohoidon palvelujen kasvu ovat lisänneet mm kuvantamisen ja leikkausyksikön palvelujen käyttöä enemmän kuin oli taloussuunnittelussa varauduttu. Lisäksi ostopalveluja hoitotakuun ja jonojen takia ennakoitua enempi haasteellisen henkilöstötilanteen vuoksi (radiologi/patologi/ortopedi pulaa). Palvelujen ostoissa mm sydämen siirtojen määrä vaihtelee vuosittain – 2019 vilkas vuosi (jo nyt 5 siirtoa 2019).

45 Sisäiset menot. – NESY – yksikössä sydänkeskus ostaa palvelut neurokeskukselta Vilkas toiminta.

Tulot

Ennusteen 1-10/2018 mukainen lisätalousarvion tulot ovat -4,025 M€. Taulukossa on eritelty osaamiskeskuksittain muutokset menolajeittain

Tulot	PK110	OK111	OK112	OK113	OK114	OK115
Jäsenkuntamyynänti 5011+5019	-3 6 00 000	100 000	-1 300 000	0	-1 600 000	-800 000
Ulkokuntamyynänti 5012-5016	-1 550 000	-1,650000	-100 000	0	200000	0
Sisäinen myynänti 50242	2 200 000	1200 000		1 000 000	0	0
Sisäiset tulot 55	-1 180 000	-480 000	-750 000			
Maksut						
Yhteensä	-4 030 000	-800 000	-2030 000	1 000 000	-1 400 000	-800 000

- Ulkokuntamyynänti. Perustelut: Keskittämisasetus, jonka mukaisesti PK 1 alueella mm Sydänkeskuksen, Neurokeskuksen ja TULES ortopedian ja käsikirurgian alueella oletettiin tapahtuvan hyvin merkittävää palvelujen kysynnän lisääntymistä Erva alueelta, ei ole toteutunut arvioidussa laajuudessa ja on edelleen epäselvää, miten sitä sovelletaan (tämä johtuu valtakunnan politiikasta). ERVA alueemme ei toimi asetuksen mukaisesti vielä. Kuitenkin keskittämisasetus ei ole toteutunut asetustekstin mukaisesti ja neuvottelut ovat kesken edelleen sen toteutuksen suhteen. Mm Thorax alueen vaativien kirurgisten toimenpiteiden suhteen ei ERVA järjestämissopimuksesta ole yhteisymmärrystä koko ERVA aluetta koskien. Päinvastoin tämä kärjistynyt tilanne on osin johtanut jopa muutamien palvelujen laskuun.
- Jäsenkuntamyynänti. Perustelut: Varautuminen päivystysasetuksen muutokseen (Iisalmi ja Varkaus sairaaloiden toiminta). Lisäksi jäsenkuntamyynäntin palautus on jyvitetty koko KYSin tasolla ja aiheuttaa jäsenmaksuosuuksien pienenemisen (1-8 jäsenmaksu palautuksen osuus n 3,2 M€). Hintoja on tarkistettu alaspäin ja ne ovat kustannusvastaavia. Jäsenkuntien palautusta ei voida huomioida talousarviota-suunnitellessa (prosenttia ei tiedetä).
- Tase-yksiköiden sisäinen myynänti (50242). Perustelu: Päivä kirurginen toiminta on ollut vilkasta. Myös leikkauksia on tehty lukumääräisesti enemmän kuin 2018. Tulon muodostukseen vaikuttaa myös toiminnan muuttuessa päiväkirurgian suuntaan (mm Neurokirurgialla lähes 70% tehdään koto-kotiin ilman sairaala yöpymistä, kts edellä menokohdassa). Samoin talouden sopeuttaminen (ylimääräiset vapaat ja lomat ja pitkät supistukset) vähentävät myös tuloja.
- Edellä kuvatut ennakoimattomat tekijät (keskittämisasetuksen tulkinta erimielisyydet ja omat tulkinnat) ovat häirinneet tehokasta toimintaa yllättävästi sekä oman sairaanhoitopiirin sisällä, että koko ERVA alueella. Toisaalta varautuminen asetuksen mukaiseen toimintaan ja asetuksen toteuttamiseen on lisännyt kuluja, mutta sen toteutumisen viivästymisen vuoksi on tuloja jäänyt saamatta.

Edellä kuvatuilla perusteilla esitän näitä muutoksia Palvelukeskus 1 (taseyksiköt) talous ja toimintasuunnitelmaan vuodelle 2019.

Kuopiossa 14. lokakuuta 2019

Olavi Airaksinen, vs. palvelukeskusjohtaja

PK110 - taseyksiköt

PK120 Operatiivinen keskus

Ulkokuntamyynnit tavoite tulee ylittymään arvioidusta ja siten jatkaa kasvuaan. Operatiivisen keskuksen nykyinen toiminnan laajuus ja siitä johtuva kulurakenne on kuitenkin budjettiraamiamme raskaampaa. Niinpä erityisesti sisäisten menojen ja materiaalien kohdalla emme pysy talousarviossa. Myös palkkamenot ovat nousseet päivystyskorvausten ja pyt-lisätyökorvausten nousun myötä. Jos rahoitus pohjaa ei voi vahvistaa, joudumme ensi vuonna karsimaan tai siirtämään toisaalle palveluita toiminnan laajuuden ja rahoituksen välisen ristiriidan ratkaisemiseksi.

Toiminta on lisääntynyt kaikilla muilla aloilla paitsi synnytystoiminnassa. KYSin alueella syntyvyys vähenee, kuten muuallakin Suomessa. Avohoidon käyntien väheneminen ei ole todellista, vaan muutos luvuissa johtuu kirjaamistavan muutoksesta (puhelukäynnit).

Perustelut:

OK121 Naistentaudit ja synnytykset

Hoitojaksot vähenevät synnytyksmäärän vähentymisen vuoksi

Avohoidon käynnit vähentyneet kirjausteknisistä syistä /puhelut ei kirjaudu

Sekä tulot että menot vähenevät synnytysten määrän laskun vuoksi. Ulkokuntamyynnin lisääntyminen kompensoi jonkin verran jäsenkuntamyynnin vähenemistä. Vuoden 2019 budjetti oli menojen suhteen selvästi alibudjetoitu. Nykyinen menotaso on suhteessa 2018 toteutumaan verrattuna yhdenmukainen huomioiden kustannusten nousun.

OK123 Aistielinsairaudet

OK123 menoissa vuoden 2019 aikana henkilöstömenot ovat lisääntyneet arviota suuremmiksi. Syinä ovat mm. lisääntyneet päivystysten kustannukset (lääkäri- ja hammaslääkäripäivystys) sekä TT-PYT-toiminta, joka toisaalta kohdistuu paljon esim. raskaaseen pään ja kaulan tuumorikirurgiaan, josta suuri osa on ulkokuntamyyntiä.

Materiaalit ja ostopalvelut ovat pysyneet hyvin talousarviossa, mutta sisäiset menot ovat menossa selvästi yli budjetoidun. Sisäisiä menoja talon sisällä pystytään vähentämään hinnoittelulla, henkilöstömenoja, henkilöstön vähentämistä lukuun ottamatta, esim. koko sairaalan ja perusterveydenhuollon päivystysjärjestelyiden uudelleen suunnittelulla sekä leikkaustoiminnan kokonaisvaltaisella suunnittelulla.

Toimintaluvuissa poliklinikkakäynnit ovat jkv yli arvioidun. Hoitojaksot ja hoitopäivät ovat laskeneet ja tämä positiivinen asia. Leikkausmäärät Kaarisairaalassa ovat hyvin ennusteissa, mutta poliklinikan leikkauksia ei ole THL:n nykyohjeistuksen mukaan kirjautunut kaikkia. Tämä muuttuu vuoden 2020 alusta lähtien. Nettotyöpanos jopa hieman vähentymässä.

OK124 Anestesiologia ja tehohoito

Ilmeisesti kyseessä on herko vrk joten ne on tuohon laitettu, anepk. ennallaan, nettotyöpanos korotettu ennusteesta lääkimäärän vuoksi, lääkäreiden nousevat palkkakustannukset pyritty huomioimaan, muut muutokset on tehty ohjeen mukaan.

Palvelujen ostot riippuvat käytännössä potilasmäärästä, joen toteutumista ei voi kovin hyvin hallita esim. teho-osastolla

PK130 Lääkinnällisten palvelujen keskus

perustelut muutoksille (PK-johtaja täyttää):

Lääkinnällisissä palveluissa hoitajaksojen osuus ennusteen mukaan lisääntyy 2019, erityisesti Syöpäkeskuksessa ja Medisiinisessä keskuksessa.

Taustalla väestön vanheneminen ja suuri sairastavuus. Avohoidon käynnit lisääntyvät runsaasti edelleen läheteiden lisääntyessä kaikissa potilashoitoon suorannaisesti osallistuvissa osaamiskeskuksissa.

Leikkausten määrä Lasten ja nuorten osaamiskeskuksessa hieman suunniteltua pienempi mutta Syöpäkeskuksessa ja Medisiinisessä keskuksessa kasvussa.

Jäsenkuntamyynä kasvaa ennusteen mukaan, mutta ulkokuntamyynä jää tavoitteesta 1.7 milj euroa.

PK140 Mielenterveys ja hyvinvointi

perustelut muutoksille

Vuonna 2018 toteutettu raamiin pakotus merkitsi käytännössä alibudjetointia. Vuonna 2019 toteutetut säästötoimet ovat tuoneet helpotusta taloustilanteeseen, mutta ns pehmeiden keinojen vaikutus ei ole ollut riittävä. Tahdosta riippumattoman hoidon keskittäminen asetuksen perusteella KYSiin on lisännyt palvelujen ostoa Varkauden sairaalasta ja Ylä-Savon Sotesta. Muutoin sairaansijat eivät olisi riittäneet. Niuvanniemen sairaalasta otetaan viisi potilasta omille osastoille eikä uusia potilaita lähetetä mikä vähentää ostopalveluja. Istekin avusta huolimatta sosiaalityöntekijöiden kaikki käynnit eivät kirjaudu tuloksi ja asia koskee etenkin muilla erikoisaloilla työskenteleviä. Muutosehdotuksessa keskitytään helpottamaan edellä mainittuja tiliryhmiä.

PK150 Akuutti

perustelut muutoksille:

Perusteet lisätalousarviolle: Päivystyksen osaamiskeskus (151) on pääsemässä talousarvion menolajien osalta hyvin lähelle tavoitetta.

Menoja on lisännyt lähinnä akuuttilääkärien saatavuuden haasteet, joita on korvattu kustannuksiltaan korkeammilla paikalliseen sopimukseen perustuvilla sopimuksilla. Vastaavasti talousarviota suuremmat säästöt on saatu aikaan laboratorioskustannuksissa.

Tulojen osalta tulot ovat jäämässä tavoitteesta johtuen pienentyneestä käyntimäärästä. Valmiuden säilyttämisen takia menoja ei voida supistaa samassa suhteessa

Ensihoidon osaamiskeskuksen (152) osalta menot ylittyvät ensihoitohenkilöstön palkoissa johtuen hoitotasoisten ensihoitajien kohonneesta osuudesta (henkilöstö hankkinut lisäpätevyyden) työkokemuslisien kasvamisesta, sairauspoissaoloista sekä TVA järjestelmän käyttöönotosta ja siihen liittyen hoitotasoisesta henkilöstön tehtäväkohtaisen palkan kohoamisesta. Tulopuolella KELA tulot näyttävät toteutuvan talousarviota pienempänä.

PK160 Hoitotyön palvelukeskus

perustelut muutoksille:

OK161 Sihteeripalvelut;

Tulot 55; vähennetään 100 000 €. Osastonsihteerien resurssointi ei ole toteutunut suunnitellusti. Tulot on ennusteen 1-8 mukaan ylittymässä.

OK163 Hoitotyön palvelut

Palkat 40: lisätään 1 000 000 €. Palkkamenoja on karsittu vuoden 2019 suunnitteluvaiheessa. Palkkamenojen kehitys ei vastaa talousarvioon suunniteltua tasoa vaan on ennusteen 1-8 mukaan ylittymässä suunnitellun.

Henkilöstökorvaukset 53: vähennetään 100 000 €. Korvausten kehitys ei vastaa talousarvioon suunniteltua tasoa vaan on ennusteen 1-8 mukaan jäämässä alle suunnitellun.

Sisäiset tulot 55: lisätään 1 000 000 €. Tulot alittuvat ylimenevien palkkojen suhteessa.

